

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

CNDIPT
OIPOSDRU

OAMGMAMR

SCOALA POSTLICEALA SANITARA " FUNDENI"

IMPORTANTA CORELarii INVATAMANTULUI TEORETIC CU CEL PRACTIC IN FORMAREA ASISTENTILOR MEDICALI SI ROLUL TUTORILOR DE STAGIU CLINIC

PROF. DR. CRIN MARCEAN

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

OAMGMAMR

Asistenta medicala este o persoana care, fiind in mod normal admisa la un program de educatie a asistentelor medicale recunoscut ca atare de Statul Membru unde locuieste , a absolvit cu success traseul prescrist al studiilor de asistenta medicala si a obtinut calificari cerute pentru a fi inregistrata de a practica nursingul. Asistentele medicale ajuta pacientii, familiile si grupurile de persoane pentru a stabili si realiza potentialul lor fizic, mental si social, si fac acest lucru in cadrul contextului mediului in care traiesc si muncesc. Asistentele medicale au nevoie de competenta pentru a dezvolta si realiza functiile care promoveaza si mentin sanatatea precum si cele care previn boala. Ele isi desfasoara activitatea , planifica, realizeaza si evalueaza ingrijirea profesionala pe perioada bolii si recuperarii, ceea ce cuprinde aspectele fizice, mentale si sociale in masura in care acestea afecteaza sanatatea, boala, incapacitatea si moartea. Ele pot practica in spitale si in cadrul comunitatii. Sunt competente sa munceasca independent si in calitate de membre ale echipelor de ingrijire a sanatatii.

Asistenta medicala promoveaza implicarea activa a persoanelor , inclusiv a pacientilor, familiilor, grupurilor sociale si comunitatilor, ca fiind normal in toate aspectele ingrijirii sanatatii, incurajand in acest fel increderea in sine si hotararea pentru promovarea unui mediu sanatos.

Nursingul este arta cat si stiinta, cere o intelegere si o aplicare in practica a cunostintelor specifice asistentului medical precum si a priceperilor care oricand este posibil , se vor baza pe cercetare si/sau date concrete.Ea face apel la cunostintele si tehnicile care deriva din stiintele umaniste ,stiintele fizicii, biologiei si cele ale comportamentului , din teoriile de management si conducere si din teoriile educatiei (OMS 1996).

Definirea functiei de asistent medical vizeaza:

- acordarea ingrijirii competente,
- observarea situatiilor sau conditiilor fizice sau afective care influenteaza sanatatea,
- formarea si dirijarea personalului auxiliar pentru a raspunde nevoilor serviciului de asistenta din orice institutie de sanatate,
- aprecierea in orice moment a ingrijirilor de care fiecare bolnav are nevoie si ii atribuie personalul corespunzator.

In Romania , asistentii medicali sunt pregatiti prin :

- invatamant sanitar postliceal cu o durata de 3 ani,
- invatamant superior de scurta sau lunga durata.

Din definirea rolului si functiilor asistentei medicale deriva si rezultatele programului de educare a asistentelor medicale.

Admiterea la educatia pentru asistente medicale si moaste trebuie sa aiba loc dupa incheierea cu succes a invatamantului scolii secundare, avand calificarea echivalenta celei cerute de fiecare Stat Membru in parte pentru admiterea la invatamantul postliceal si superior.

Nivelul de instruire cerut candidatilor la scolile de asistenti medicali este:

- diploma scolara care confirma un ciclu de studii,
- examen oficial de admitere,
- varsta minima impusa de 17 – 19 ani.

Durata si continutul programului de invatamant face referire la un numar minim de ore de 4600, cuprinzand invatamant teoretic si tehnic (nu mai putin de 1/3 din invatamantul total) si invatamant clinic pentru asistenti medicali (cel putin 1/2 din invatamantul total).

Invatamantul teoretic si tehnic cuprinde notiuni de:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

OAMGMAMR

- **asistenta medicala:**

- orientare si etica profesionala,
- principii generale de sanatate si asistenta medicala
- principia de asistenta medicala in materie de : medicina generala si de specialitate, chirurgie generala si de specialitate, ingrijirea copilului si pediatrie, maternitate, sanatate mintala si psihiatrie, ingrijirea persaanelor in varsta si geriatrie,

- **stiinte de baza:**

- anatomie si fiziologie,
- patologice,
- bacteriologie, virusologie si parazitologie,
- biofizica, biochimie si radiologie
- dietetica,
- igiena: profilaxie, educatie pentru sanatate, farmacologie.

- **stiinte sociale:**

- sociologie,
- psihologie,
- principii administrative,
- principii de predare,
- legislatie sociala si in materie de sanatate,
- aspecte juridice ale profesiei.

Invatamant clinic:

- **asistenta medicala in materie de :**

- medicina generala si de specialitate,
- chirurgie generala si de specialitate,
- ingrijirea copilului si pediatrie,
- maternitate,
- sanatate mintala si psihiatrie,
- ingrijirea persoanelor in varsta si geriatrie,
- asistenta medicala la domiciliu.

Programa se bazeaza pe convingerea fundamentala ca educatia si practica sunt strans legate, fiecare influentand si fiind influentata de cealalta. Pentru a oferi o calitate corespunzatoare unei ingrijiri eficiente a pacientilor si convenabila din punct de vedere al costurilor, educatia si practica trebuie sa fie mana in mana , intr-o atmosfera de respect reciproc si parteneriat ,cu valori si obiective comune.

Asistenta medicala este expresia unei griji informate, nepartinitoare care include respect pentru indivizi, intelegere pentru dreptul lor de a dispune de informatiile corecte care le permit, acolo unde pot si doresc sa participe la luarea deciziilor care privesc sanatatea si binele lor. Asistenta medicala are fondul bazat pe cunostinte , pe date concrete si care reprezinta o integrare a teoriei si practicii mereu in evolutie.

Nursingul este o disciplina practica care utilizeaza o abordare sistematica a afirmarii, planificarii, interventiei si evaluarii ingrijirii care necesita aplicarea unei gandiri analitice si critice, capacitatea de solutionare a problemelor, pricepere in relatia cu alte persoane si priceperi psihomotorii. Asistentele medicale sunt membre ale unor echipe multidisciplinare si impart responsabilitatea pentru promovarea sanatatii si ingrijirea celor bolnavi , cu alti membri din

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

OAMGMAMR

echipa , preluind responsabilitatea si acceptand recunoasterea contributiei lor la luarea deciziilor de catre echipa si la standardele cerute de ingrijire.

Programa de pregatire a asistentilor medicali se bazeaza pe competenta.

Curriculumul reprezinta un intreg set de influente si evenimente , atat planificate cat si neprevazute , care actioneaza asupra elevilor (studentilor) pe perioada lor de educatie si care , mai devreme sau mai tarziu, vor afecta capacitatea lor de intelegere si realizare a obiectivelor cursului (programei) si , binenteles, asupra unei arii mai largi pentru care li s-a facut educatia,. (Burell et al. 1988).

Competenta, asa cum este definita in Strategia (OMS 2000a : Glosar), este : “ **o afirmatie compusa si larga , derivate din practica asistentelor medicale si moaselor, care descrie un cadru de priceperi care corespund unor cunoasteri , atitudini si elemente psihomotorii**”. Definitia data de Garcia-Barbero (1988: p. 167) este asemanatoare. Competenta este “ **combinarea cunoasterii , atitudinilor si priceperilor necesare indeplinirii sarcinilor profesionale**”.

Ca si toate profesiile care au la baza practica, educatia asistentelor medicale si a moaselor se desfasoara in doua locuri , ambele la fel de importante. Acestea sunt institutia de invatamant si institutiile de practica clinica. Invatarea este conceputa ca” un proces activ, continuu si secvential “. Invatarea are loc mult mai eficient daca este prezentata in mod clar elevului(studentului), importanta ei pentru situatiile pentru care a fost destinata, cu alte cuvinte , aplicabilitatea ei la situatiile reale si adeseori imprevizibile cu care se confrunta asistentele medicale si moasele .

Scopul primordial al procesului instructiv-educativ intr-o scoala sanitara consta in corelarea cunostintelor teoretice si a competentelor dobandite in activitatile teoretice ale elevilor , sub indrumarea cadrelor didactice , cu activitatile practice din perioada invatamantului clinic.

Obiectivele vizate in acest sens constau in:

- organizarea activitatilor instructiv – educative prin alternarea perioadelor de instruire teoretica cu cele de instruire clinica,
- corelarea notiunilor teoretice predate cu aplicarea acestora in activitatea practica in vederea dobandirii de catre elevi , ca viitori profesionisti, a deprinderilor si priceperilor necesare,
- adaptarea permanenta a metodelor teoretice de invatare , la tehnicile si investigatiile specifice activitatii clinice,
- aplicarea in stagiul clinic a notiunilor invatate.

Metodele de predare/invatare recomandate la clasa pot fi:

- **Invatarea prin probleme** – ajuta la dezvoltarea deprinderilor pentru rezolvarea problemelor legate de practica asistentelor medicale si moaselor.
- **Simularea** – ajuta la formarea increderii in sine si a competentei inainte de a ajunge in faza experientei castigate in practica.
- **Demonstratii practice in salile de demonstratii pentru formarea abilitatilor asistentelor medicale** – utila pentru practicarea deprinderilor psihomotorii si de comunicare si formarea competentei in conditii de siguranta precum si pentru a invata sa reflecteze asupra celor petrecute.
- **Pachete de materiale de studiu individual sau caiete de lucru** – util pentru stimularea directa si daca exercitiile prevad asa ceva , pentru incurajarea reflectarii asupra celor petrecute si cautarii active a informatiilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

OAMGMAMR

- **Studii de caz / de îngrijire** - util în încurajarea elevilor să abordeze holistic (în ansamblul situațiilor), să vadă importanța teoriei în practică și să aducă situații din viața reală în clasă de studiu. Îmbunătățește capacitatea elevului de a aplica modelele teoretice de nursing holistic al îngrijirii, în condiții de siguranță. Îmbunătățește posibilitatea de a transfera cunoștințele în practică.
- **Munca în bibliotecă** – încurajează învățarea auto-dirijată și formează deprinderi de căutare în literatura de specialitate. Este esențială pentru practica care se bazează pe cercetare și experiență proprie și pentru învățarea pe toată durata vieții.
- **Tehnologia informației** – utilă pentru dezvoltarea culturii bazate pe calculator și a competenței de a face uz de datele înregistrate pe calculator despre pacient și despre îngrijirea oferită de asistentele medicale.

Educația teoretică și practică sunt foarte strâns legate una de cealaltă, fiecare influențând sau fiind influențată la rândul ei de cealaltă. Programul care pregătește asistentele medicale este un parteneriat între școală (universitate) și spitale sau așezăminte de îngrijire primară a sănătății unde se face educația îngrijirii și sănătății.

Calitatea învățării de către elevi (studenți) în timpul experiențelor lor practice este la fel de importantă ca și cea teoretică. De aceea este foarte important să se stabilească criteriile pentru pregătirea profesioniștilor care-și vor supraveghea pe elevi (studenți) în timpul experiențelor lor din practică. Există o mare varietate de titluri utilizate pentru asistentele medicale cu rol principal în cadrul stagiului clinic, cu responsabilități privind pregătirea și supravegherea elevilor (studentilor). Pentru acești profesioniști s-a ales titlul de "mentor" sau "tutore". Tutorii de stagiu clinic sunt profesioniști "pivot" în cadrul procesului de învățare, principalele roluri ale unui mentor, desprinse din literatura de specialitate pot fi de instructor, evaluator, consilier, moderator, tehnician.

Termenul de "mentor" vine din mitologia clasică greacă. Homer în "Odiseea" descria cum Odiseu, fratele lui Telemah, a trebuit să-și parasească familia ca să participe la războiul troian. El a lăsat unui prieten, Mentor, să aibă grijă și să-l educe pe fiul său. Cum tatăl său nu s-a mai întors de la război, Telemah a pornit în căutarea lui. Mentor, un om mai în vârstă și mai înțelept decât Telemah, a plecat cu el, ca să-l îndrume, sfătuiască și să aibă grijă de el, să-l fie prieten. Povestea a generat termenul de "mentor", care desemnează pe cineva care este mai în vârstă decât cel cărui îi este mentor dar în același timp este mai înțelept și îi este prieten. Este interesant faptul că un număr de cercetări științifice arată că această funcție de mentor se regăsește în diferite discipline.

Este important ca mentorii să fie pregătiți pentru acest rol iar în acest sens trebuie să fie:

- experți în domeniul lor de practică,
- să aibă pregătirea corespunzătoare rolului lor de profesori, mentori și ofertanți de sprijin,
- să-și mențină competența clinică.

Mentorii răspund, alături de profesori, de supravegherea clinică a elevului (studentului) și își aduc o contribuție deosebită la aprecierea competenței viitorilor asistenți medicali. Criteriile similare care se aplică profesorilor este nevoie să se aplice și mentorilor (tutorilor). Programul de pregătire al mentorilor (tutorilor) trebuie să-I familiarizeze cu conținutul programei și cu procesul în sine, așa încât să știe la ce să se aștepte de la elevi (studenți) în diferite momente din educarea lor. Programul de pregătire al mentorilor (tutorilor) trebuie să

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

OAMGMAMR

cuprinda domenii similare celor pe care le-au parcurs profesorii asistentelor medicale si moaselor dar functia de mentor (tutore) trebuie sa cuprinda in plus competente in ceea ce priveste “ rolul model” a unei practici bune si “ dorinta si capacitatea de a-si imbunatati performantele practice “ si sa contribuie la procesul schimbarii , avand cunoastere a cercetarilor importante din domeniul practicii lor la care se adauga si capacitate lor de a raspandi si aplica aceste descoperiri , adica, sa practice ingrijirea de asistenta medicala sau moasa bazata pe date concrete/ realiste.

Se remarca un interes in crestere in ceea ce priveste rolul mentorului (tutorelui) in supravegherea elevilor (studentilor) pe durata a 50 % din programa de educatie care se desfasoara in clinici si asezaminte comunitare. Au fost relizate o serie de studii in ceea ce priveste rolul mentorului si s-au remarcat competente precum : sustinator, furnizor de feedback si prieten al elevului (studentului).

In societatea actuala , un prim obstacol in calea obtinerii si pastrarii unui loc de munca il reprezinta corelarea deficitara intre procesul instructiv- educativ de specialitate , formarea profesionala si dinamica pietei muncii.

In temeiul instruirii performante a viitorilor asistenti medicali , se impune dezvoltarea competentelor personalului din unitatile medicale cu rol de tutori, pentru pregatirea practica a elevilor scolilor sanitare , ca masura de sprijin pentru derularea eficienta a stagiilor de pregatire practica.